

Vážené záujemkyne a záujemci o paliatívnu medicínu a paliatívnu starostlivosť!

Vydávanie internetového časopisu je stále redšie a už neobsahuje temer žiadne medicínske príspevky. Dôvodom je neprímeraná záťaž odborníkov v paliatívnej medicíne a nemožnosť sústrediť sa na odovzdávanie vedomostí.

Je mi to osobne veľmi ľúto, hoci mám výrazný podiel na tejto situácii.

Naopak, praktická stránka našej činnosti sa pomaly, ale iste zlepšuje. Stále viac lekárov má záujem o paliatívnu medicínu, trochu menej sestier. Sestier je všeobecný nedostatok hlavne pre nedostatočné platby za výkony a z toho vyplývajúce nízke mzdy. Tomuto nevieme účinne čeliť.

Nepripravených a zdecimovaných nás zastihla aj epidémia infekcií SARS-CoV-2, ktorá má obdobu len v epidémii tzv. španielskej chrípky pred 100 rokov. Vysoká smrtnosť, vyčerpaní zdravotníci, nedostatočný počet sanitiek dopravnej služby, nemožnosť rozhodovania ventilovaných pacientov o svojom osude (dosiaľ nie je prijatý zákon o dispozícii pacienta - vyslovenom predchádzajúcom prianí, ktorý súvisí s určením zákonného zástupcu v rozhodovaní za pacienta v bezvedomí), žiaden čas na zisťovanie, čo si pacient praje aj keď je pri vedomí. Žiadna paliatívna starostlivosť o zomierajúcich pacientov, u ktorých je potrebné odstúpiť od život zachraňujúcej liečby, ani o tých, ktorým nemožno dať život zachraňujúcu intenzívnu liečbu.

Vo vydavateľstve Solen, v knižnej edícii Meduca vyšla v r. 2020 učebnica Špeciálna onkológia, na ktorej sa tvorivo zúčastnilo množstvo autorov. V predhovore sa zostavovatelia Juraj Kaušitz a Dalibor Ondruš vyjadrujú k mnohým aspektom publikácie, jej dočasnej platnosti, aj k potrebe takúto knihu vydať, aby zhrnula pokrok v poznatkoch v diferenciálnej diagnostike a v liečbe nádorových ochorení všetkých orgánových systémov. Napriek tomu, že na začiatku kladú dôraz na nové postupy, ktoré vedú k zlepšeniu výsledkov liečby, k zníženiu mortality a k lepšiemu prežívaniu pacientov, nezmieňujú sa ani jednou vetou o potrebe paliatívnej medicíny v starostlivosti o kvalitu života pacientov prežívajúcich s príznakmi nevyliciteľnej choroby. Podobne ani v jednej jedinej kapitole sa jednotliví autori v liečbe metastatických ochorení, alebo ochorení recidivujúcich a progredujúcich nezmieňujú o možnosti ukončiť paliatívnu chemoterapiu alebo rádioterapiu alebo chirurgickú liečbu pri zhoršení celkovej výkonnosti a odoslať pacienta do paliatívnej starostlivosti. Je to aj napriek tomu, že jeden zo základných (stále sa inovujúcich) zdrojov poznatkov o diagnostike a liečbe zhubných nádorov National comprehensive cancer network (NCCN) sa venuje všeobecnej a špecializovanej paliatívnej starostlivosti veľmi podrobne.

Čaká nás ešte dlhá a krivá cesta k naplneniu práva pacienta na paliatívnu starostlivosť v ktorejkoľvek fáze jeho ochorenia, ktoré mu spôsobuje bolesti alebo iné závažné symptómy, zníženie kvality života, výkonnosti a iných nepriaznivých dôsledkov ochorenia.

S miernym optimizmom sa pozerám do budúcnosti a stále si opakujem, že mnohí lekári a sestry prichádzajú na to, že pre chorých nie je potrebná len a len víťaziaca medicína, ale aj medicínske, ošetrovateľské, duchovné a sociálne pochopenie ich života a vplyvu na ich blízkych, keď končia postupne svoj "boj" s nevyliciteľným a progredujúcim ochorením.

S úctou a srdečne Kristina Križanová

